

توانبخشی روانی و جسمی در بیماران مولتیپل اسکلروزیس^(۱)

بیماری M.S. یک بیماری مزمن دستگاه اعصاب مرکزی است که در آن پوشش میلین به صورت موضعی تخریب می شود. این بیماری یکی از علل مهم ناتوانی در سنین جوانی و میانسالی بوده و عمدتاً در سنین ۲۰-۳۰ سالگی شایع است. به ندرت در سنین کمتر از ۱۰ سال و بالای ۶۰ سالگی شروع می شود. تخمین زده می شود که حدود ۱/۱ میلیون نفر در دنیا به این بیماری مبتلا باشند. (۱)

از آنجا که M.S. نواحی مختلف دستگاه عصبی را درگیر می کند می تواند علائم متفاوتی را نیز ایجاد نماید. سیر کلینیکی بیماری از نوع خوش خیم تا فرمهای سریعاً پیشرونده متفاوت است و عموماً بیماری با حملات رفت و برگشتی مشاهده می شود. حملات اولیه معمولاً بهبود می یابند ولی با تکرار حملات، به تدریج عوارض عصبی به صورت دائمی باقی می ماندند. (۲) علت بیماری M.S. ناشناخته است. در مطالعات انجام شده مکانیسمهای اتوایمیون، عفونتهای ویروسی و ژنتیک را دخیل می دانند. عوامل محیطی در شروع و تکرار حملات می تواند مؤثر باشد. شیوع M.S. در زنان بیشتر از مردان است و از لحاظ جغرافیایی، در نواحی که از خط استوا دورتر هستند بیشتر دیده می شود. (۱)

از آنجا که بیماران M.S. با طیف گسترده ای از علائم گرفتاری دستگاه عصبی مراجعه می کنند، در مقاطعی از دوره درمان دارویی نیاز به اقدامات فیزیوتراپی و باز توانی دارند. این اختلالات بیشتر به صورت اختلالات شناختی، بینایی، اشکال در صحبت کردن، اشکال در بلع غذا، ضعف، اسپاستیسیتی، اختلالات حسی، مخچه ای، ادراری و مدفوعی بروز می کند. (۳) این نوشتار، بیشتر روی اقدامات باز توانی بیماران M.S. تأکید دارد.

دکتر مجتبی عظیمیان

متخصص بیماریهای مغز و اعصاب

استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

واژگان کلیدی: مولتیپل اسکلروزیس / توانبخشی - جسمی / توانبخشی - روانی